En Kvindebog.

Thit Jensen: **Ørkenvandring.** G. B. N. F. 1907.

Til denne Bogs ubestridelige Fortrin hører dens stærke Personlighedspræg, dens hensynsløse Ærlighed og det unge Mod, hvormed den gaar lige løs paa sin Opgave. Side om Side med en stejl Vilje synes der i dette ivrige Forfattertemperament at gaa en egen kølig Klarhed, hvis Syn paa Mennesker meddeler sig til Læseren: man forstaar og kender, bliver endog god Bekendt med flere af Bogens Personer, men, lige saa lidt som Forf., rigtig Ven med nogen af dem. Over enkelte, virkelig gennemførte Situationer er der derimod en betagende Ynde — som lille Svend Aages sidste Nat hjemme hos Mo'r, eller Eleonoras Drømme ved Klaveret etc. Hvis Bogen var udarbejdet lige saa energisk og kunstnerisk samvittighedsfuldt, som den er følt og set stærkt, vilde den have naaet højt og tjent sin Sag endnu bedre. Ti i denne Bog kæmpes der for en Sag, for det samme, Kvinderne Verden over nu slutter sig sammen om: en gennemgribende Forandring i Kvindens Kaar. Forfatteren har koncentreret sit Arbejde om eet Spørgsmaal — der bærer hundrede andre i sit Skød — om det nuværende Ægteskab, ikke blot som det gennemsnitlig leves, men særlig som det, efter de Love, vi nøjes med at have, kan forme sig til Ulykke for Kvinderne.

Man har fra flere Sider fundet, at „Ørkenvandring" var et hvast Angreb paa Manden — Angrebet gælder og rammer lige saa fuldt og berettiget Kvinderne. „Ørkenvandring" begynder med Skildringen af en Flok unge Piger, der ganske vist ikke tilhører den Type, der nu arbejder sig frem, men som endnu dog findes ret stærkt repræsenteret, særlig indenfor den mere velstillede, ikke arbejdende Kvindeverden. Forf. viser de Forudsætninger, hvormed disse unge Piger opdrages af Mødre og Tanter, hvem Livet intet lærte, som ikke kan se ud over deres egne Strikkepindes Længde, og i hvem den oprindelige Natur er dødet i andagtsfuld Tilbedelse af Skik og Brug og hvad andre anser for det passende. Maalet, der sættes de unge Piger, er det, at blive gift — „godt gift" ɔ: gift med en Mand, der rigeligt kan forsørge dem. Hvad de oplæres i er at være „yndige" — den kække Elna faar Fodlænker om de rebelske Ben for at vænnes af med at klatre og lære at trippe smaat — den svagelige Elise drikker Eddike for at blive endnu mere bedaarende bleg. „„Lidt Blegsot!" understregede Tante Charlotte, som om det var en Kompliment til Elnas Kvindelighed og sarte Konstitution".

Alt sejler under falsk Flag i denne „Opdragelse": Uvidenhed kaldes Renhed; Rødmen og Forfjamskethed, saasnart en ung Mand viser sig, kaldes Blufærdighed, og Mangel paa Kundskab er „yndig barnlig Naivitet". Saaledes præpareres disse unge Kvinder til ikke at miste deres eneste Lykke-Chance: Ægteskabet. At de intet aner om, hvad det vil sige at være Hustru og Moder, at de er praktisk umulige, ude af Stand til at styre Hus, at de „ikke kan skælne en Skrubbe fra en Rødspætte", og aldeles ikke forstaar at lægge et fornuftigt Budget, at de herved, saavel som ved hele deres aandelige Standpunkt kan blive deres Mand en Klods om Benet, desto tungere jo mere værdifuld han er i sine Anlæg og i sin Stræben — at der slet intet Forhold er mellem Maalet, de uddannes til og selve Uddannelsen — dette er noget, disse Mødre og Tanter ikke tager i Betragtning.

Det er vel værd at lægge Mærke til, at paa den Tid, da det stærkest betonedes, at Kvindens „eneste naturlige Kald" fandtes i Ægteskabet, giftede saa mange Kvinder sig til Dels nødtvungent, ofte kun for at blive forsørget, ɔ: de samme Kvinder, der opdroges med det for Øje at gøre en Mand lykkelig, bedrog Manden for den væsentlige Betingelse for Lykke: sand Genkærlighed og de samme Kvinder, der opdroges med de strængeste Fordringer til den reneste Renhed, solgte sig selv for Ægteskabets Levebrød.

Forf. følger sine unge Piger over i Ægteskabet og ruster sig anden Gang til Angreb, i k k e paa Ægteskabet som Institution, men paa de Love, under hvilke det leves. Love, der er givne af Mænd, og unægtelig i allerhøjeste Grad er til Fordel for Mændene. Hun skildrer et ulykkeligt Ægteskab, hvor Manden er sindssyg uden at være gal nok til at gøres uskadelig. Uden Ret over Boet, som er hendes Medgift, over en Arv, der stammer fra hendes Fader, over Børnene, som hun har født og værner om, uden Mulighed til at fremtvinge en Skilsmisse, uden Mulighed for efter Skilsmissen at faa saa meget til Børnene, at de nogenlunde kan leve deraf, gennem sin Opdragelse værgeløs i et Samfund, hvor Kvindearbejde lønnes med lidt mer end Sulteføde, og hvis Vedtægt lige til de sidste Tider har hindret hende i at udvikle sin naturlige Modstandskraft og Arbejdsdygtighed, saaledes er denne Kvindes